Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

15. listopada 2026. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Vladavina prava – Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a – Neovisnost sudaca – Zakonom ustanovljen neovisni i nepristrani sud – Nacionalna pravila o načinima nasumične dodjele i preraspodjele predmeta među sucima suda – Odluka kolegija suda o povlačenju suca, na njegov zahtjev, s dijela predmeta iz njegova djelokruga – Nasumična preraspodjela tih predmeta drugim sucima tog suda”

Predmet C-159/25 [Rowicz] [i],

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska), odlukom od 6. veljače 2025., koju je Sud zaprimio 26. veljače 2025., u postupku

B. Ż.,

V. sp. z o.o.

protiv

T. SA,

Ł. W.,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca drugog vijeća, Z. Csehi, M. Gavalec i F. Schalin, suci,

nezavisni odvjetnik: D. Spielmann,

tajnik: V. Di Bucci,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: poljski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

– za Europsku komisiju, K. Herrmann i P. Van Nuffel, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 19. ožujka 2026.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. i članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, u vezi s člancima 20. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) te uvodnom izjavom 61. Uredbe (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji) (SL 2024./1689, L).

2 Zahtjev je upućen u okviru dvaju sporova između, s jedne strane, osobe B. Ż. i društva T. SA te, s druge strane, između društva V. sp. z o.o. i osobe Ł. W. u pogledu plaćanja iznosa povezanih s poslovnim transakcijama.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a određuje se:

„Države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne za osiguranje učinkovite pravne zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije.”

4 U skladu s uvodnom izjavom 61. Uredbe 2024/1689:

„Određene [sustave umjetne inteligencije (UI)] namijenjene sudovanju i demokratskim procesima trebalo bi klasificirati kao visokorizične s obzirom na njihov potencijalno velik utjecaj na demokraciju, vladavinu prava, osobne slobode te pravo na djelotvoran pravno sredstvo i na pošteno suđenje. Točnije, radi odgovora na rizike od mogućih pristranosti, pogrešaka i netransparentnosti, primjereno je klasificirati kao visokorizične one UI sustave koji su namijenjeni korištenju od strane pravosudnog tijela ili u njegovo ime za pomoć pravosudnim tijelima u istraživanju i tumačenju činjenica i prava te primjeni prava na konkretan skup činjenica. […] Alati umjetne inteligencije mogu biti potpora ovlasti sudaca za donošenje odluka ili neovisnosti sudstva, ali ih ne bi smjeli zamijeniti: konačno donošenje odluka mora i dalje biti aktivnost koju obavljaju ljudi. […]”

5 U skladu s člankom 113. drugim stavkom te uredbe, ona se „[p]rimjenjuje […] od 2. kolovoza 2026.”.

Poljsko pravo

6 U skladu s člankom 41. stavkom 1. ustawe Prawo o ustroju sądów powszechnych (Zakon o ustrojstvu redovnih sudova) od 27. srpnja 2001. (Dz. U. br. 98, pozicija 1070.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (Dz. U. 2024., pozicija 334., u daljnjem tekstu: Zakon o redovnim sudovima):

„Ministar pravosuđa, nakon savjetovanja s Krajowa Radom Sądownictwa [(Državno sudbeno vijeće, Poljska)], uredbom utvrđuje poslovnik [redovnih] sudova određujući:

1. unutarnju organizaciju i način rada sudova,

2. detaljna pravila za dodjelu predmeta, uključujući:
   (a) načine nasumične dodjele predmeta,
   (b) pravila o sastavu suda koji se sastoji od više sudaca,
   (c) (izvan snage),
   (d) pravila o utvrđivanju smanjenog koeficijenta kod dodjele predmeta zbog preuzetih dužnosti i ispričivih odsutnosti, kao i razloge za privremenu obustavu dodjele predmeta,
   (e) uvjete za sudjelovanje u dodjeli samo određenih kategorija predmeta koje razmatra odjel,

[…]

– uzimajući pritom u obzir načela učinkovitosti, racionalnosti, ekonomičnosti i brzine, potrebu osiguranja pouzdanog obavljanja zadaća povjerenih sudovima, potrebu osiguranja jednake i objektivne raspodjele radnog opterećenja sudaca, sudskih savjetnika i sudskih upisničara, potrebu osiguranja postojanja slične vjerojatnosti sudjelovanja u višečlanom sastavu suda te potrebu osiguranja primjene informatičkih rješenja za nasumičnu dodjelu predmeta i drugih načina nasumične dodjele predmeta u nedostatku informatičkih rješenja.”

7 U skladu s člankom 47.a stavcima 1. i 2. Zakona o redovnim sudovima:

„1. Predmeti se nasumično dodjeljuju sucima i sudskim savjetnicima u skladu s posebnim kategorijama predmeta, uz iznimku dodjele predmeta dežurnom sucu.

2. Predmeti unutar posebnih kategorija ravnomjerno se dodjeljuju, osim ako se radno opterećenje mora smanjiti zbog specifičnosti radnog mjesta, sudjelovanja u dodjeli predmeta iz druge kategorije ili drugih zakonom predviđenih razloga.”

8 Člankom 47.b tog zakona određuje se:

„1. Sastav suda moguće je promijeniti samo ako sud u trenutačnom sastavu ne može razmatrati predmet ili ako postoji trajna prepreka za rješavanje predmeta. Odredbe članka 47.a primjenjuju se *mutatis mutandis*.

[…]

4. Promjena mjesta u kojem sudac radi ili njegovo upućivanje drugom sudu, kao i prestanak takvog upućivanja, nisu prepreka izvršenju [postupovnih] radnji u predmetima dodijeljenima u mjestu u kojem trenutačno radi ili mjestu u kojem trenutačno obavlja svoje dužnosti, do zaključenja tih predmeta.

5. Kolegij suda na području čije se nadležnosti nalazi novo mjesto u kojem sudac radi ili mjesto u koje je upućen može, na zahtjev suca ili samostalno, potpuno ili djelomično povući tog suca s predmetâ, posebice ako su taj sud i novo mjesto u kojem sudac radi ili mjesto u koje je upućen znatno međusobno udaljeni, ovisno o stanju postupka u odnosnim predmetima. Kolegij suda se, prije donošenja rezolucije, savjetuje s predsjednicima nadležnih sudova.

6. Odredbe stavaka 4. i 5. primjenjuju se *mutatis mutandis* u slučaju premještaja u drugo vijeće istog suda i u slučaju imenovanja za suca suda višeg suda."

9 Članak 2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Uredba ministra pravosuđa o Poslovniku redovnih sudova) od 18. lipnja 2019. (Dz. U. 2024., pozicija 867.) u točki 16. sadržava sljedeću definiciju:

„[System Losowego Przydziału Spraw (SLPS) (sustav nasumične dodjele predmeta)] – informatički sustav za nasumičnu dodjelu predmeta i sudskih zadaća pomoću generatora nasumičnih brojeva".

Glavni postupak i prethodno pitanje

10 Tajništvo Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi, Poljska) zaprimilo je 13. i 14. lipnja 2024. dvije žalbe (u daljnjem tekstu: žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku) protiv prvostupanjskih presuda donesenih u okviru sporova koji se odnose na zahtjeve za plaćanje u području poslovnih transakcija u smislu Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (SL 2011., L 48, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 200.).

11 Dana 17. i 18. lipnja 2024. sutkinja JD, tada članica XXIII. vijeća tog suda, nasumično je određena za odlučivanje o tim žalbama informatičkim alatom naziva SLPS, koji funkcionira na temelju generatora nasumičnih brojeva.

12 Nakon toga sutkinja JD premještena je u drugo vijeće navedenog suda.

13 Odlukom kolegija Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi) sutkinja JD povučena je od 30. listopada 2024., na vlastiti zahtjev nakon premještaja, sa 100 predmeta koji su joj bili dodijeljeni tijekom 2024. kada je zasjedala u XXIII. vijeću tog suda. U toj je odluci taj kolegij usto utvrdio i druge predmete koje je sutkinja JD trebala zaključiti. Navedena odluka nije sadržavala obrazloženje.

14 Na temelju odluke koju je 10. siječnja 2025. donio predsjednik XXIII. vijeća Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi), 13. siječnja 2025. provedena je nasumična preraspodjela tih 100 predmeta novim sucima izvjestiteljima posredstvom SLPS-a. U nasumični odabir koji je radi preraspodjele proveo taj sustav bilo je uključeno 17 sudaca tog vijeća. Sutkinji Aneti Łazarskoj bilo je dodijeljeno 56 predmeta, među kojima su i oni na koje se odnose žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku. Nasuprot tomu, drugi suci dobili su manji broj predmeta ili čak nijedan predmet.

15 Žalbu koju je sutkinja A. Łazarska podnijela protiv navedene dodjele odbio je predsjednik Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi).

16 Sutkinja A. Łazarska pozvana je odlučivati o žalbama o kojima je riječ u glavnom postupku u inokosnom sastavu Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi), odnosno suda koji je uputio zahtjev. Taj sud dvoji o pravilnosti preraspodjele tih dvaju predmeta s obzirom na članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, u vezi s člankom 47. Povelje, i pita se predstavlja li tako uspostavljeno inokosno sudsko vijeće zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud. Na temelju jamstava neovisnosti i nepristranosti pravosuđa ključno je da se dodjela predmeta na sudu provede na temelju transparentnog postupka koji se temelji na objektivnim kriterijima i kojim se ne može manipulirati.

17 Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev naglašava da se poljskim pravom u članku 47.a stavku 1. Zakona o redovnim sudovima predviđa načelo nepromjenjivosti sastava suda. Od tog se načela može odstupiti samo u zakonski definiranim slučajevima, odnosno, u skladu s člankom 47.b stavkom 1. tog zakona, kada je u trenutačnom sastavu predmetnog suda nemoguće razmatranje predmeta ili ako za to postoji trajna prepreka. Međutim, preraspodjele predmeta koji se odnose na žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku nisu bile obuhvaćene nijednom od tih pretpostavki. Konkretno, uzimajući u obzir članak 47.b stavke 4. do 6. navedenog zakona, preraspodjela suca iz jednog vijeća u drugo vijeće unutar istog suda ne može opravdati promjenu sastava suda.

18 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu nasumične dodjele predmeta posredstvom SLPS-a.

19 Prvo, SLPS od svojeg uvođenja podliježe pogreškama. S jedne strane, tijekom prvih godina funkcioniranja tog sustava utvrđene su brojne sustavne pogreške, osobito tijekom 2018. S druge strane, pogreške su radili korisnici navedenog sustava.

20 Drugo, iako se djelatnosti povezane s projektiranjem, iskorištavanjem i funkcioniranjem SLPS-a smatraju javnima, izvorni kôd tog sustava nije poznat. Objavljeni su samo aplikacijski algoritam i izvješća sustava o nasumičnom odabiru. Nedostatak transparentnosti u pogledu izvornog kôda dovodi u sumnju stvarnu nepristranost funkcioniranja tog sustava.

21 Treće, posebni načini dodjele predmeta sucima obuhvaćeni su diskrecijskom ovlašću ministra pravosuđa.

22 Četvrto, nasumična dodjela predmeta SLPS-om ne jamči ravnomjernu raspodjelu radnog opterećenja među sucima te bi ona stoga mogla dovesti do kašnjenja u rješavanju predmeta. To bi čak moglo ugroziti neovisnost suca ako on pod vremenskim pritiskom vodi „skraćene postupke” i zaključuje predmete što je brže moguće, a ne traži donošenje pravičnih odluka.

23 Sud koji je uputio zahtjev zaključuje da složenost uspostavljenog sustava i nedostatak transparentnosti čine taj sustav podložnim manipulaciji, što dovodi do opasnosti od proizvoljnih sastava sudova.

24 Kad je riječ o predmetima koji se odnose na žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku, taj sud dodaje da odluka kolegija Sąda Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi) ne može biti predmet sudskog nadzora, što je suprotno zaključcima koji proizlaze iz presude od 14. studenoga 2024., S. (Izmjena sudskog vijeća) (C-197/23, EU:C:2024:956). Zbog nepostojanja mogućnosti podnošenja pravnog lijeka protiv te odluke, isključen je nadzor pravila o dodjeli predmeta, tako da je postupak koji vodi sud koji je uputio zahtjev ništav.

25 U tim je okolnostima Sąd Okręgowy w Warszawie (Okružni sud u Varšavi) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Predstavlja li, s obzirom na članak 2. i članak 19. stavak 1. drugi podstavak [UEU-a], u vezi s člancima 20. i 47. [Povelje] i uvodnom izjavom 61. Uredbe [2024/1689], neovisan, nepristran i zakonom prethodno ustanovljen sud, koji ujedno osigurava ispitivanje predmeta bez neopravdanog odgađanja na nediskriminirajući način i koji jamči djelotvornu pravnu zaštitu, redovni sud posljednjeg stupnja države članice u čijem sastavu zasjeda sudac tog suda određen za razmatranje predmeta s pomoću generatora [nasumičnih] brojeva, na temelju izvješća o nasumičnom odabiru i prethodne odluke kolegija [navedenog] suda:

– kad je upravno tijelo suda, odnosno kolegij Sąda Okręgowy (Okružni sud), proizvoljno i protivno nacionalnim odredbama o dodjeli predmeta povuklo dotadašnjeg suca izvjestitelja s predmeta koji su mu već dodijeljeni iako nisu ispunjeni nacionalni zakonski kriteriji koji omogućuju takvo povlačenje te protivno načelu prema kojem se sastav suda može izmijeniti samo ako sud u predmetu ne može odlučivati u svojem trenutačnom sastavu ili ako za to postoji trajna prepreka;

– kad je novi sudac određen s pomoću [SLPS-a] koji je uspostavio predstavnik izvršne vlasti, odnosno ministar pravosuđa, nakon što su pravila o dodjeli predmeta i nasumičnom odabiru na sudovima utvrđena uredbom tog ministra […] i protivno pravu na neovisni i nepristrani sud te načelu prava na zakonit sud;

– kad je novi sudac određen s pomoću [SLPS-a] bez znanja i mogućnosti da se provjeri rad izvornog koda algoritma nasumične dodjele u okviru sustava za nasumičnu dodjelu predmeta sucima, a o tom sustavu objavljene su samo informacije na stranici *Biuletyna Informacji Publicznej* [(Bilten javnih informacija)], te iako je taj alat za nasumičnu dodjelu predmeta podložan pogreškama i manipulaciji, protivno pravu stranaka na pošteno suđenje;

– kad je novi sudac određen s pomoću [SLPS-a] koji je uspostavio predstavnik izvršne vlasti, odnosno ministar pravosuđa, nakon što su pravila o dodjeli predmeta i nasumičnom odabiru na sudovima utvrđena uredbom tog ministra […] i protivno načelu prava stranaka da se njihov predmet ispita bez neopravdanog odgađanja jer se ne jamči ravnomjerno opterećenje sudaca u okviru funkcioniranja sustava za nasumičnu dodjelu predmeta, na način kojim se diskriminiraju stranke i povređuje načelo jednakosti pred zakonom;

– koja dovodi do toga da sudac odlučuje u uvjetima nevaljanog postupka zbog nezakonitog sastava [navedenog] suda i neosiguravanja strankama djelotvorne pravne zaštite;

– bez djelotvornog pravnog lijeka u nacionalnom pravu koji sudac ima na raspolaganju protiv pisane odluke upravnog tijela suda o dodjeli predmeta, kao i o određivanju i sastavu suda s obzirom na to da ne postoji mogućnost da sudac protiv takve pisane odluke podnese pravni lijek nepristranom i neovisnom sudu u postupku koji ispunjava uvjete koji proizlaze iz članka 47. [Povelje?]”

O prethodnom pitanju

Uvodne napomene

26 Iz teksta prethodnog pitanja proizlazi da sud koji je uputio zahtjev želi razjasniti tumačenje članka 2. i članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, članaka 20. i 47. Povelje te uvodne izjave 61. Uredbe 2024/1689.

27 U tom pogledu, kad je riječ, kao prvo, o upućivanju na članak 20. Povelje, koji se odnosi na načelo jednakosti, sud koji je uputio zahtjev ne iznosi posebne razloge zbog kojih pita Sud o tumačenju te odredbe. U tom pogledu samo napominje da se SLPS-om ne uspijeva osigurati ravnomjerno radno opterećenje svih sudaca.

28 Kao drugo, kad je riječ o upućivanju na uvodnu izjavu 61. Uredbe 2024/1689, dovoljno je utvrditi da se, u skladu s člankom 113. drugim stavkom te uredbe, ona primjenjuje tek od 2. kolovoza 2026. Međutim, preraspodjela predmeta na koje se odnose žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku provedena je 13. siječnja 2025. Stoga navedena uredba nije relevantna za potrebe razmatranja pitanja preraspodjele tih predmeta.

29 Kao treće, kad je riječ o zahtjevu za tumačenje članka 2. UEU-a, valja podsjetiti na to da se člankom 19. UEU-a konkretizira vrijednost vladavine prava utvrđena u članku 2. UEU-a, tako da taj članak 2. nije potrebno posebno tumačiti.

30 Naime, člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a nacionalnim sudovima i Sudu povjerava se zadaća da zajamče punu primjenu prava Unije u svim državama članicama kao i pravnu zaštitu koju osobe ostvaruju na temelju tog prava (presude od 2. ožujka 2021., A. B. i dr. (Imenovanje sudaca Vrhovnog suda – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, t. 108. i od 16. studenoga 2021., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i dr., C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, t. 59.).

31 U tom smislu tom se odredbom propisuje da je na državama članicama da uspostave sustav pravnih lijekova i postupaka kojima se osobama osigurava poštovanje njihova prava na djelotvornu sudsku zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije.

32 Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a odnosi se na „područj[a] obuhvaćen[a] pravom Unije”, neovisno o situaciji u kojoj ga države članice provode, u smislu članka 51. stavka 1. Povelje (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 29. i od 16. studenoga 2021., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i dr., C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, t. 62.).

33 Cilj članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a osobito je njegova primjena na sva nacionalna tijela koja kao sudovi mogu odlučivati o pitanjima koja se odnose na tumačenje ili primjenu prava Unije i koja su stoga dio područjâ obuhvaćenih tim pravom (presude od 26. ožujka 2020., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, t. 34. i navedena sudska praksa te od 11. srpnja 2024., Hann-Invest i dr., C-554/21, C-622/21 i C-727/21, EU:C:2024:594, t. 36.).

34 Upravo je to slučaj sa sudom koji je uputio zahtjev. Naime, on može biti pozvan odlučivati o pitanjima povezanima s primjenom ili tumačenjem prava Unije te je on, kao „sud” u smislu tog prava, dio poljskog sustava pravnih lijekova u „područjima obuhvaćenima pravom Unije”, u

smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a. Prema tome, taj sud mora ispunjavati zahtjeve djelotvorne sudske zaštite (vidjeti po analogiji presudu od 11. srpnja 2024., Hann-Invest i dr., C-554/21, C-622/21 i C-727/21, EU:C:2024:594, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

35 Kao četvrto i posljednje, budući da se sud koji je uputio zahtjev u svojem pitanju pozvao i na članak 47. Povelje, valja podsjetiti na to da se, u skladu s njezinim člankom 51. stavkom 1., odredbe Povelje odnose na države članice kada provode pravo Unije, pri čemu se tom odredbom potvrđuje ustaljena sudska praksa prema kojoj cilj temeljnih prava koja se jamče u pravnom poretku Unije jest njihova primjena na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (presude od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 78. i navedena sudska praksa i od 11. srpnja 2024., Hann-Invest i dr., C-554/21, C-622/21 i C-727/21, EU:C:2024:594, t. 31.).

36 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev navodi da su žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku usmjerene protiv prvostupanjskih presuda donesenih u sporovima koji se odnose na zahtjeve za plaćanje u području poslovnih transakcija u smislu Direktive 2011/7, a da pritom ipak ne iznosi druga pojašnjenja u pogledu toga jesu li se stranke u tim sporovima pozvale na prava i obveze koji proizlaze iz te direktive.

37 U tim okolnostima, s obzirom na elemente kojima raspolaže Sud i pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, ne čini se da je članak 47. Povelje primjenjiv u glavnom postupku.

38 Uzimajući navedeno u obzir, budući da se člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a nalaže svim državama članicama da osiguraju pravne lijekove dostatne za osiguranje djelotvorne sudske zaštite u područjima obuhvaćenima pravom Unije, osobito u smislu članka 47. Povelje, potonju odredbu treba odgovarajuće uzeti u obzir u svrhu tumačenja članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a (presuda od 22. veljače 2022., RS (Učinak presuda ustavnog suda), C-430/21, EU:C:2022:99, t. 37. i navedena sudska praksa).

39 U tim okolnostima valja odlučiti o tumačenju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, u vezi s člankom 47. Povelje.

Meritum

40 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi doznati treba li članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, u vezi s člankom 47. Povelje, tumačiti na način da sastav nacionalnog suda kojem su informatičkim sustavom nasumično dodijeljeni predmeti nakon što je sudac koji je prvotno bio zadužen za te predmete povučen na vlastiti zahtjev, treba smatrati zakonom prethodno ustanovljenim neovisnim i nepristranim sudom, čak i ako ne postoji nikakvo pravno sredstvo koje bi sucu kojeg se to tiče posebno omogućilo osporavanje te preraspodjele.

41 U tom pogledu valja naglasiti da, s obzirom na to da se u Povelji navode prava koja odgovaraju pravima zajamčenima Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanom u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), članak 52. stavak 3. Povelje ima za cilj osigurati nužnu usklađenost između u njoj sadržanih prava i odgovarajućih prava zajamčenih EKLJP-om, a da to ne ugrožava autonomiju prava Unije. U skladu s Objašnjenjima koja se odnose na Povelju o temeljnim pravima (SL 2007., C 303, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 120.), članak 47. drugi stavak Povelje odgovara članku 6. stavku 1. EKLJP-a. Sud stoga mora osigurati da njegovo tumačenje u predmetu koji se pred njim vodi osigurava razinu zaštite koja ne krši onu zajamčenu člankom 6. stavkom 1. EKLJP-a, kako ga

tumači Europski sud za ljudska prava (presude od 11. srpnja 2024., Hann-Invest i dr., C-554/21, C-622/21 i C-727/21, EU:C:2024:594, t. 46. i navedena sudska praksa i od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, t. 64.).

42 Kao prvo, uzimajući u obzir to pojašnjenje valja podsjetiti na to da svaka država članica mora na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a osigurati da tijela koja su pozvana u svojstvu „suda” u smislu prava Unije odlučivati o pitanjima koja se odnose na primjenu ili tumačenje tog prava i koja su stoga obuhvaćena njegovim sustavom pravnih lijekova u područjima obuhvaćenima pravom Unije ispunjavaju zahtjeve djelotvorne sudske zaštite, među kojima je i neovisnost (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 73. i navedena sudska praksa).

43 Taj zahtjev neovisnosti sudova, koji je svojstven zadaći suđenja, proizlazi iz bitnog sadržaja prava na djelotvornu sudsku zaštitu i temeljnog prava na pošteno suđenje, koji su od ključne važnosti kao jamstva zaštite svih prava koja osobe izvode iz prava Unije i očuvanja zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU-a, osobito vrijednosti vladavine prava (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 74. i navedena sudska praksa).

44 Navedeni zahtjev neovisnosti sadržava dva aspekta. Prvim aspektom, vanjske prirode, zahtijeva se da predmetno tijelo posve samostalno izvršava svoje funkcije, a da se pritom ni u kojem pogledu ne nalazi u hijerarhijskom ili podređenom odnosu i da ne prima naloge ili upute ikoje vrste te da je tako zaštićeno od vanjskih utjecaja ili pritisaka koji mogu narušiti neovisnu prosudbu njegovih članova i utjecati na njihove odluke. Drugi, unutarnji aspekt, dovodi se u vezu s pojmom „nepristranosti” i ima za cilj osiguravanje jednakog odmaka od stranaka spora i njihovih pripadajućih interesa u odnosu na predmet spora. Tim se aspektom zahtijeva poštovanje objektivnosti i nepostojanje bilo kakvog interesa u rješavanju spora osim stroge primjene pravnog pravila (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 75. i navedena sudska praksa).

45 Iako se „vanjskim” aspektom neovisnosti u biti nastoji očuvati neovisnost sudova u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast, u skladu s načelom diobe vlasti koje obilježava funkcioniranje vladavine prava, njime se također nastoje zaštititi suci od neprimjerenih utjecaja koji potječu iz dotičnog suda (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 76. i navedena sudska praksa).

46 Također valja naglasiti da izvršavanje dužnosti suđenja mora biti zaštićeno ne samo od svakog izravnog utjecaja, u obliku uputa, nego i od posrednijih oblika utjecaja koji mogu usmjeriti sudske odluke (presude od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, t. 69. i navedena sudska praksa i od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 77.).

47 Ta jamstva neovisnosti i nepristranosti pretpostavljaju postojanje pravila koja se odnose, među ostalim, na sastav predmetnog tijela, koja omogućuju da se kod osoba otkloni svaka legitimna sumnja u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na to tijelo i njegove neutralnosti u odnosu na suprotstavljene interese (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 78. i navedena sudska praksa).

48 Uostalom, kao što je to Sud istaknuo u točki 71. presude od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta) (C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143), Europski sud za ljudska prava također je naglasio da iznimna važnost, među ostalim, neovisnosti pravosuđa i pravne sigurnosti za vladavinu prava zahtijeva posebnu jasnoću pravila koja se primjenjuju u svakom pojedinom slučaju i jasna jamstva kako bi se osigurala objektivnost i transparentnost te, prije svega, kako bi se izbjegao svaki dojam proizvoljnosti u dodjeli pojedinih predmeta sucima (ESLJP, 5. listopada 2010., DMD GROUP, a.s. protiv Slovačke, CE:ECHR:2010:1005JUD001933403, t. 66.).

49 Kao drugo, člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a također se zahtijeva postojanje „zakonom prethodno ustanovljen[og]" suda, s obzirom na neodvojive veze koje postoje između pristupa takvom sudu i jamstava neovisnosti i nepristranosti sudaca (presude od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, točka 72. i navedena sudska praksa te od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 79.).

50 Međutim, upućivanje na „zakonom prethodno ustanovljeni" sud, koje se također nalazi u članku 47. drugom stavku Povelje, odražava, među ostalim, načelo vladavine prava i ne odnosi se samo na pravnu osnovu samog postojanja suda nego i na sastav suda u svakom predmetu kao i na svaku drugu odredbu nacionalnog prava čije nepoštovanje dovodi do nepravilnosti sudjelovanja jednog ili više sudaca u razmatranju predmeta. Stoga su pravila o dodjeli i preraspodjeli predmeta dio pojma „zakonom prethodno ustanovljen[og]" suda (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, t. 73. i 74. i navedenu sudsku praksu).

51 Slijedom toga, člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a u tom se pogledu također zahtijeva da se pravilima kojima se uređuje sastav suda isključuje svako neprimjereno zadiranje u postupak odlučivanja u vezi s određenim predmetom osoba koje nisu članovi sastava suda nadležnog za taj predmet i pred kojim stranke nisu mogle iznijeti svoje argumente (presuda od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 81. i navedena sudska praksa).

52 Na pitanje suda koji je uputio zahtjev valja odgovoriti s obzirom na te napomene. Taj se sud osobito pita je li preraspodjela predmeta sastavu suda usklađena sa zahtjevima iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, kako su navedeni u točkama 41. do 51. ove presude, kada je ta preraspodjela, kao prvo, provedena nakon povlačenja prvotno imenovanog suca, kao drugo, provodi se posredstvom sustava nasumične dodjele predmeta i, kao treće, sudac kojeg se tiče navedena preraspodjela ne može protiv nje podnijeti pravni lijek.

Povlačenje suca s dijela njegovih predmeta

53 Prema sudskoj praksi Suda, kada je sastav suda kojem je predmet prvotno bio dodijeljen povučen s tog predmeta u okolnostima koje nisu u skladu sa zahtjevima navedenima u točkama 41. do 51. ove presude, sastav suda kojem je taj predmet preraspodijeljen dužan je suzdržati se od odlučivanja o tom predmetu (vidjeti u tom smislu presudu od 13. srpnja 2023., YP i dr. (Ukidanje imuniteta i suspenzija suca), C-615/20 i C-671/20, EU:C:2023:562, t. 76. i 77. i navedenu sudsku praksu).

54 Konkretnije, što se tiče povlačenja suca s njegovih predmeta, Sud je presudio da članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis na temelju kojeg tijelo nacionalnog suda može povući suca tog suda s dijela predmetâ ili svih predmeta koji

su mu dodijeljeni, a da se pritom tim propisom ne predviđaju kriteriji kojima se to tijelo mora voditi prilikom donošenja takve odluke o povlačenju niti se nalaže njezino obrazloženje (vidjeti u tom smislu presudu od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, t. 86.).

55 Naime, kako bi se izbjeglo dopuštanje proizvoljnosti koja bi mogla proizaći iz netransparentnog postupka koji može ugroziti načela neovisnosti i nesmjenjivosti sudaca, važno je da nacionalna pravila kojima se uređuje povlačenje s predmeta predviđaju jasno navedene objektivne kriterije na temelju kojih se suca može povući s njegovih predmeta, kao i obvezu obrazlaganja odluka o povlačenju, osobito u slučaju povlačenja na koje dotični sudac nije pristao, kako bi se zajamčilo da neovisnost sudaca nije ugrožena neprimjerenim vanjskim utjecajima (presuda od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta), C-647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143, t. 85.).

56 U ovom slučaju, podložno provjerama koje mora izvršiti sud koji je uputio zahtjev, člankom 47.b stavkom 1. Zakona o redovnim sudovima predviđa se da se izmjena sastava suda dopušta ako postoji „trajna prepreka za rješavanje predmeta”. U skladu sa stavkom 6. tog članka 47.b, kolegij predmetnog suda ima mogućnost povući suca s predmeta, na njegov zahtjev ili po službenoj dužnosti, u slučaju premještaja tog suca u drugo vijeće tog suda.

57 U tom je pogledu Sud u točki 77. presude od 6. ožujka 2025., D. K. (Povlačenje suca s predmeta) (C -647/21 i C-648/21, EU:C:2025:143), presudio da nacionalni propis, kao što je članak 47.b stavci 1. i 4. do 6. Zakona o redovnim sudovima, ne sadržava precizne i objektivne kriterije kojima se uređuje mogućnost povlačenja suca s jednog ili više njegovih predmeta i omogućuje kolegiju predmetnog suda da povuče suca s njegovih predmeta neobrazloženom odlukom.

58 Međutim, ta je ocjena bila provedena u okviru predmeta koji se odnosio na povlačenje dotičnog suca s njegovih predmeta bez njegova pristanka, nakon što je, također bez njegova pristanka, bio premješten u drugi odjel suda kojem pripada.

59 Iz elemenata spisa u ovom slučaju proizlazi, pak, da je sutkinja JD povučena s dijela svojih predmeta odlukom koja je donesena na njezin zahtjev. Pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, čini se da je takvo povlačenje na zahtjev dotičnog suca obuhvaćeno slučajevima predviđenima člankom 47.b stavkom 6. Zakona o redovnim sudovima, kao što to navodi Europska komisija u svojim pisanim očitovanjima.

60 Usto, iz objašnjenja suda koji je uputio zahtjev proizlazi da je do tog povlačenja došlo nakon premještaja sutkinje JD unutar suda kojem pripada. Iz tih objašnjenja ni na koji način ne proizlazi da je taj premještaj bio bez pristanka, ili čak proizvoljan, niti da je zahtjev za povlačenje bio posljedica vanjskih utjecaja kojima bi ta sutkinja bila izložena, a koji bi mogli dovesti u pitanje njezinu neovisnost.

61 Stoga, podložno provjerama koje treba izvršiti sud koji je uputio zahtjev, valja smatrati da ako je sutkinja JD to povlačenje zatražila slobodno, takvo djelomično povlačenje ne može kod osoba izazvati legitimne sumnje u njezinu neovisnost. U tim okolnostima valja dodati da s obzirom na to da se ne čini da je ta sutkinja bila povučena s predmeta povodom kojih su izjavljene žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku u okolnostima koje nisu u skladu sa zahtjevima navedenima u točkama 41. do 51. ove presude, ne može se smatrati, na temelju sudske prakse navedene u točki 53. ove presude, da se sastav suda kojem su ti predmeti preraspodijeljeni mora suzdržati od odlučivanja u navedenim predmetima.

62 Naime, djelomično povlačenje suca s jednog ili više njegovih predmeta ne može ugroziti njegovu neovisnost kada se to povlačenje provodi na njegov zahtjev i pri čemu ne postoje bilo kakve naznake koje bi upućivale na to da dotični sudac nije to povlačenje zatražio dobrovoljno.

Preraspodjela predmeta posredstvom sustava nasumične dodjele

63 Prema sudskoj praksi Suda, sustav dodjele predmeta unutar nacionalnih sudova koji se temelji na načelu nasumičnog odabira sastava suda, uz određene iznimke, sam po sebi ne može izložiti sastave suda neprimjerenom utjecaju, u smislu sudske prakse navedene u točkama 45. i 46. ove presude (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Sinalov, C-16/24, EU:C:2025:116, t. 51.).

64 S obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 41. do 51. ove presude, ipak valja dodati da se funkcioniranje takvog sustava mora temeljiti na transparentnim, objektivnim i unaprijed poznatim pravilima kojima se omogućuje isključivanje svake proizvoljne uporabe tog sustava i svakog neprimjerenog zadiranja u postupak odlučivanja u određenom predmetu osoba izvan sastava suda.

65 Budući da je konačna ocjena činjenica te primjena i tumačenje nacionalnog prava u okviru postupka iz članka 267. UFEU-a isključivo na sudu koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da konačno utvrdi je li funkcioniranje SLPS-a, osobito u okviru preraspodjele predmeta koji se odnose na žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku, u skladu sa zahtjevima iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a. Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, Sud može na temelju elemenata spisa pružiti tom sudu elemente tumačenja prava Unije koji mu mogu biti korisni u tu svrhu (presude od 6. listopada 2021., W. Ż. (Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove pri Vrhovnom sudu – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, t. 133. i od 13. srpnja 2023., YP i dr. (Ukidanje imuniteta i suspenzija suca), C-615/20 i C-671/20, EU:C:2023:562, t. 66.).

66 U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da sud koji je uputio zahtjev dvoji o usklađenosti SLPS-a s tim zahtjevima zbog četiriju razloga koji se u biti odnose, kao prvo, na nedostatak transparentnosti tog sustava, kao drugo, na ulogu ministra pravosuđa u utvrđivanju pravila funkcioniranja navedenog sustava, kao treće, na pogreške koje je njegova primjena mogla prouzročiti i, kao četvrto, na neravnotežu koju on uzrokuje u pogledu radnog opterećenja sudaca.

67 Kao prvo, valja smatrati da su ispunjeni navedeni zahtjevi iz UEU-a, a osobito oni navedeni u točki 64. ove presude, kada se, među ostalim, funkcioniranje sustava nasumične dodjele predmeta o kojem je riječ temelji na unaprijed određenim i javnim parametrima, kada je ono uređeno transparentnim propisom kojim se definiraju načini i kriteriji dodjele i preraspodjele predmeta, kada je ono osmišljeno na način – osobito potpuno automatiziranim nasumičnim odabirom – da se izbjegne dodjela predmeta izabranom sucu na temelju diskrecijske ocjene i kada se objavljuju izvješća o nasumičnom odabiru predmeta. Naime, takvi elementi predstavljaju odgovarajuća jamstva kako bi se izbjegao svaki dojam proizvoljnosti u dodjeli ili preraspodjeli pojedinih predmeta sucima kao i svako neprimjereno zadiranje osoba izvan sastava suda koji odlučuje u određenom predmetu u postupak odlučivanja u tom predmetu.

68 Nadalje, iz elemenata spisa kojim Sud raspolaže proizlazi da je funkcioniranje SLPS-a uređeno propisom kojim se predviđaju kriteriji i načini dodjele ili preraspodjele predmeta sucima. Usto, nasumičan odabir provodi se automatski. Naposljetku, cijeli se algoritam tog sustava i izvješća o nasumičnom odabiru objavljuju. U tom kontekstu, sama okolnost da izvorni kôd navedenog sustava, koji u programskom jeziku odražava upute koje čine isti sustav, nije javno dostupan ne

može dovesti do opasnosti od utjecaja koji može usmjeriti sudske odluke ili do opasnosti od proizvoljnog manipuliranja dodjelama i preraspodjelama predmeta. Naprotiv, kao što to poljska vlada navodi u svojim pisanim očitovanjima, stavljanje na raspolaganje izvornog kôda SLPS-a moglo bi olakšati kibernapad protiv njega.

69 Kao drugo, što se tiče sumnji povezanih s ulogom ministra pravosuđa u utvrđivanju pravila funkcioniranja SLPS-a, valja podsjetiti na to da, kao što to proizlazi iz točaka 47. i 51. ove presude, jamstva neovisnosti i nepristranosti kao i zahtjev postojanja „zakonom prethodno ustanovljen[og] suda” zahtijevaju postojanje pravila koja se odnose, među ostalim, na sastave suda, kojima se omogućuje otklanjanje svake legitimne sumnje kod osoba u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih elemenata na to tijelo i njegove neutralnosti u odnosu na suprotstavljene interese.

70 U tom pogledu, u skladu s načelom diobe vlasti koje obilježava funkcioniranje vladavine prava, neovisnost sudova mora osobito biti zajamčena u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast (presude od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 124. i od 24. ožujka 2026., Rzecznik Praw Obywatelskich (Izuzeće suca redovnog suda), C-521/21, EU:C:2026:242, t. 72.).

71 Stoga, prema ustaljenoj sudskoj praksi, cilj zahtjeva „zakonom prethodno ustanovljen[og] suda” u smislu prava Unije jest izbjeći da se organizacija pravosudnog sustava prepusti diskreciji izvršne vlasti i osigurati da se to područje uredi zakonom koji je donijela zakonodavna vlast na način koji je u skladu s pravilima kojima se uređuje izvršavanje njezine nadležnosti (vidjeti u tom smislu presude od 26. ožujka 2020., preispitivanje Simpson/Vijeće i HG/Komisija, C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, t. 73. i navedenu sudsku praksu i od 24. ožujka 2026., Rzecznik Praw Obywatelskich (Izuzeće suca redovnog suda), C-521/21, EU:C:2026:242, t. 73.).

72 Taj je zahtjev ispunjen ako je ministar pravosuđa, na temelju zakonodavnog delegiranja, kao što je ono predviđeno člankom 41. Zakona o redovnim sudovima, ovlašten donijeti opća pravila u području dodjele predmeta i odrediti opće parametre funkcioniranja sustava nasumične dodjele predmeta, kao što je SLPS. Usto, to što je taj ministar donio takva opća pravila ne može samo po sebi izazvati sumnje u neovisnost i nepristranost sudaca.

73 Kao treće, Sud je presudio da pogreška u primjeni pravila o dodjeli predmeta ne podrazumijeva nužno postojanje utjecaja koji može usmjeriti sudske odluke ili postojanje proizvoljnog manipuliranja ovlastima (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2025., Sinalov, C-16/24, EU:C:2025:116, t. 51.). U tom kontekstu, sama okolnost, koju je istaknuo sud koji je uputio zahtjev, da je funkcioniranje sustava nasumične dodjele predmeta moglo biti zahvaćeno pogreškama, ne može sama po sebi naknadno otkriti postojanje neprimjerenih utjecaja u postupku odlučivanja koji se odnosi na specifične predmete. To vrijedi tim više što se čini, kao što je to istaknula poljska vlada u svojim pisanim očitovanjima, da su kritike u pogledu funkcioniranja SLPS-a koje navodi sud koji je uputio zahtjev isključivo povijesne prirode, s obzirom na to da su se sve navedene nepravilnosti dogodile tijekom 2018.

74 Kao četvrto, što se tiče okolnosti da sustav nasumične dodjele predmeta može dovesti do nejednake raspodjele radnog opterećenja među sucima suda, valja primijetiti da sud koji je uputio zahtjev u biti upućuje na broj predmeta dodijeljenih različitim sucima. Međutim, obična neravnoteža u broju dodijeljenih predmeta, koja se može temeljiti na razlozima dobrog sudovanja, ne predstavlja nužno neravnotežu u radnom opterećenju.

75 U svakom slučaju, okolnost da sustav nasumične dodjele predmeta može dovesti do nejednake raspodjele radnog opterećenja među sucima suda ne može dovesti do opasnosti od neprimjerenog zadiranja u postupak odlučivanja u određenom predmetu niti do nadzora nad sadržajem sudskih odluka.

Sudski nadzor preraspodjele predmeta

76 Kad je riječ o sudskom nadzoru primjene sustava nasumične dodjele predmeta, valja podsjetiti na to da je mogućnost provjere poštovanja jamstava povezanih s pojmom „zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud” nužna kako bi se osiguralo povjerenje koje u demokratskom društvu osobe moraju imati u sudove (vidjeti u tom smislu presude od 8. svibnja 2024., Asocia „Forumul Judecătorilor din România” (Udruge sudaca), C-53/23, EU:C:2024:388, t. 55. i od 27. veljače 2025., Sinalov, C-16/24, EU:C:2025:116, t. 53.).

77 Stoga poštovanje pravila nacionalnog prava o dodjeli i preraspodjeli predmeta – koja se provode, ovisno o slučaju, posredstvom sustava nasumične dodjele predmeta – mora u slučaju ozbiljne sumnje moći biti predmet sudskog nadzora na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti kako bi se utvrdilo je li sastav suda kojem je određeni predmet dodijeljen ili preraspodijeljen zakonom prethodno ustanovljen neovisan i nepristran sud (vidjeti u tom smislu presude od 14. studenoga 2024., S. (Izmjena sudskog vijeća), C-197/23, EU:C:2024:956, t. 65. i 67. i od 27. veljače 2025., Sinalov, C-16/24, EU:C:2025:116, t. 54. i 55.).

78 Stoga, budući da nacionalni sud pred kojim se vodi postupak može nadzirati pravilnost svojeg sastava kako bi odlučio u predmetu koji se pred njim vodi, nije nužno u tu svrhu predvidjeti zasebno pravno sredstvo u korist suca kojeg se tiče ta preraspodjela (vidjeti po analogiji presudu od 1. kolovoza 2025., Daka i dr., C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 i C-493/23, EU:C:2025:592, t. 99.).

79 U ovom slučaju, predmeti koji se odnose na žalbe o kojima je riječ u glavnom postupku upravo upućuju na to da sud koji je uputio zahtjev može nadzirati pravilnost svojeg sastava kako bi odlučio o tim žalbama.

80 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da sastav nacionalnog suda kojem su informatičkim sustavom nasumično dodijeljeni predmeti nakon što je sudac koji je prvotno bio zadužen za te predmete povučen na vlastiti zahtjev, treba smatrati zakonom prethodno ustanovljenim neovisnim i nepristranim sudom, čak i ako ne postoji nikakvo pravno sredstvo koje bi sucu kojeg se to tiče posebno omogućilo osporavanje te preraspodjele.

Troškovi

81 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da:

sastav nacionalnog suda kojem su informatičkim sustavom nasumično dodijeljeni predmeti nakon što je sudac koji je prvotno bio zadužen za te predmete povučen na vlastiti zahtjev, treba smatrati zakonom prethodno ustanovljenim neovisnim i nepristranim sudom, čak i ako ne postoji nikakvo pravno sredstvo koje bi sucu kojeg se to tiče posebno omogućilo osporavanje te preraspodjele.

Potpisi